

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

BIOANALYYTIKON KOULUTUS JA AMMATTI

ESITE KOLMANNEN ASTEEN KOULUTUKSIIN HAKEUTUVILLE

TEKIJÄ: Heini Sandén TB14S

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Bioanalytiikan koulutusohjelma	
Työn tekijä Heini Sandén	
Työn nimi Bioanalyytikon koulutus ja ammatti – esite kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuville	
Päiväys	18.2.2017
Sivumäärä/Liitteet	28
Ohjaaja Sirkka Malila	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aihe on bioanalyytikon koulutus ja ammatti – esite kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuville. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa muutamien sivujen mittainen kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuville suunnattu esite, joka on tarkasteltavissa sähköisessä muodossa. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuvien tietoisuutta bioanalyytikon ammatista ja Savonia-ammattikorkeakoulun tarjoamasta siihen vaadittavasta koulutuksesta.</p> <p>Opinnäytetyön tilaaja oli Savonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö pyrki lisäämään kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuvien tietoja bioanalyytikon koulutuksesta ja ammatista. Kun koulutusohjelmaan hakeutuvat saavat tarkempaa tietoa koulutuksen sisällöstä ja ammatista, on mahdollista, että opintonsa keskeyttäneiden osuus laskee ja bioanalyytikon koulutukseen hakeutuu tarkasti valikoituja ja hyvin motivoituneita opiskelijoita.</p> <p>Opinnäytetyö oli kehittämistyö, jonka tuotoksena laadittiin esite bioanalyytikon ammatista ja koulutuksesta Savonia-ammattikorkeakoulun viestinnän ja markkinoinnin työkaluksi. Esite on tarkasteltavissa sähköisessä muodossa ja työn tilaaja voi painattaa esitteestä myös paperiversioita. Tuotokseen koottiin keskeiset asiat bioanalyytikon koulutuksesta ja ammatista. Lisäksi esite sisältää tietoa Savonia-ammattikorkeakoulusta sekä tarkemmat yhteystiedot. Esitteessä käytetyt kuvat opinnäytetyön tekijä kuvasi itse Savonia-ammattikorkeakoulun tiloissa. Esitettä testattiin koehenkilöiden avulla ja esitettä muokattiin saatujen palautteiden pohjalta.</p>	
Avainsanat Bioanalytiikka, bioanalytiikka, koulutus, ammattikorkeakoulu, Savonia-ammattikorkeakoulu, laboratoriohoitaja	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Biomedical Laboratory Science			
Author Heini Sandén			
Title of Thesis Biomedical Laboratory Scientist's degree and profession – brochure for those applying for the third degree education			
Date	18.2.2017	Pages/Appendices	28
Supervisor Sirkka Malila			
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences			
<p>Abstract</p> <p>The subject of the thesis is Biomedical Laboratory Scientist's education and profession – brochure for those applying for the third degree education. The purpose of the work was to produce a few-page-long booklet for the applicants of the third degree education which is available in an online form. The goal was to enhance the knowledge of those applying for the third degree education to have a Biomedical Laboratory Scientist as a profession and the required education offered by Savonia University of Applied Sciences.</p> <p>The thesis was assigned by Savonia University of Applied Sciences. The thesis seeks to give more information for those applying for the third degree education about the education and profession of Biomedical Laboratory Scientist. As the degree program applicants receive more detailed information about the curriculum contents and the profession, it is possible that the number of dropouts will decrease and only a strict selection and well-motivated group of students apply for Biomedical Laboratory Scientist degree program. The thesis was a research and development assignment which resulted in designing a booklet about Biomedical Laboratory Scientist as a profession and Biomedical Laboratory Scientist degree program to serve as a tool for marketing and communication for Savonia University of Applied Sciences.</p> <p>The booklet is viewable in an online form and the client of the assignment may have the booklet printed. It was included with essential information about Biomedical Laboratory Scientist's degree program and profession. Additionally, the booklet contains information about Savonia University of Applied Sciences and more accurate contact information. The photographs in the booklet were taken at the premises of Savonia University of Applied Sciences by author of the thesis herself. The booklet was tested with the help of test subjects and edited with the received feedback in mind.</p>			
<p>Keywords Biomedical laboratory scientists, biomedical laboratory science, degree, university, Savonia University of Applied Science, medical laboratory technologist</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	BIOANALYYTIKON TYÖ	7
3	BIOANALYYTIKON KOULUTUS	9
3.1	Bioanalyytikon tutkinto-ohjelman opetussuunnitelma	9
3.2	Koulutuksen sisältö	10
3.3	Bioanalyytikon jatko-opinnot.....	11
4	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	13
5	OPINNÄYTETYÖ KEHITTÄMISTYÖNÄ	14
6	OPINNÄYTETYÖN TILAAJA	15
7	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	17
7.1	Esitteen suunnittelun perusteet.....	17
7.2	Opinnäytetyön eteneminen.....	17
8	OPINNÄYTETYÖN POHDINTA JA LUOTETTAVUUS	20
	LÄHTEET	23
	LIITE 1	26

1 JOHDANTO

Lukion jälkeen jatko-opintomahdollisuuksia miettiessäni huomasin merkittävän epäkohdan siinä, että erilaisista koulutuksista ja ammateista ei ollut saatavilla tietoa helposti. Bioanalyytikon ammattitutkinnonkin löysin sattumalta. En ollut aikaisemmin kuullutkaan ammattinimikettä, saatika tiennyt, mitä ammatti ja siihen vaadittu koulutus sisältää. Keskustellessani opiskelijatovereiden kanssa huomasin, että melkein jokaisella oli ollut samanlaisia ongelmia. Jatko-opintoihin suuntaavat opiskelijat ovat usein tietämättömiä kaikista opiskelumahdollisuuksista. Osa jopa jättää hakematta jatko-opintoihin, koska sopivalta tuntuvaa koulutusta ja alaa ei löydy. Uutena tullut ensikertalaiskiintiö luo vielä entistä enemmän paineita sille, että oma ala täytyisi valita heti ensimmäisellä kerralla oikein. (Opintopolku 2016.)

Hakukohteita pohtiessani minua kannustettiin käyttämään erilaisia ammatinvalintatestejä ja lukemaan tietoa opintopolusta. Opintopolku on opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön luoma verkkopalvelu, jossa on koottuna yhteen melkein kaikkien Suomessa järjestettävien koulutusten tiedot. Kuitenkin tarkastellessani opintopolusta erilaisia vaihtoehtoja, huomasin, että Opintopolku lähtee liikkeelle erilaisista lähtökohdista kuin mitä olisin itse halunnut etsiessäni mieleistä jatko-opiskelualaa. Opintopolussa tarkastellaan vaihtoehtoja eri koulujen ja paikkakuntien kannalta, mikä on mielestäni nyky-yhteiskunnassa vanhanaikaista. Jatko-opiskelupaikkaa valitessani kaipasin palvelua, jossa lähdetäisiin liikkeelle mieleisistä oppiaineista ja mielenkiinnon kohteista kouluelämän ulkopuolella. Opintojen kiinnostavuus on ensisijaisen tärkeää. Suomi on kuitenkin pieni maa ja nyky-yhteiskunta kaipaa joustavaa työvoimaa, joka on valmis liikkumaan opintojen ja työn perässä oma-aloitteisesti jo varhaisessa vaiheessa. (Ammattinetti 2016; Opetushallitus 2016; Opintopolku 2016.)

Etsin tietoa eri aloista ja ammateista erilaisilta väyliltä kuten esimerkiksi lehdistä, kirjastoista, sukulaisilta ja eri oppilaitosten sivuilta. Halusin asettua kolmannen asteen koulutukseen hakeutuvan asemaan, joten tutustuin ja käytin lähteenä samoja sivustoja, joilta hakijat saattavat etsiä tietoa erilaisista ammateista ja koulutuksista. Tutustuin esimerkiksi Wikipedian määritelmään bioanalyytikosta ja bioanalyytikon työtehtävistä. Pääasiallisina lähteinä käytin kuitenkin mahdollisimman puolueettomia ja ammattimaisia tiedon lähteitä. Opintopolku ja Bioanalytikkoliitto ovat luotettavimpia ja puolueettomimpia väyliä. Huomasin, että kaipaen lyhyitä, ytimekkäitä, ilmeikkäitä ja helppolukuisia tietopaketteja eri ammateista ja ammattialoista. Ne puuttuivat. Kokonaiskuvan saaminen eri terveysalan ammateista oli erityisen hankalaa. Eroja eri ammattiryhmien välillä terveysalalla on kuitenkin paljon.

Bioanalytikko on käsitteenä suomalaisille melko tuntematon. Ammatista tiedetään vähän tai ei ollenkaan. Useat eivät osaa erottaa tai eivät tiedä mitä eroa on sairaanhoitajien ja bioanalytikkojen työtehtävien välillä. Kun alasta tiedetään vähän, uskon, että myös monet hakeutuvat alalle väärässä uskossa tai jopa väärin perustein. On selvää, että se on osasy bioanalytikkojen suureen keskeyttäneisyysprosenttiin. Opinnäytetyön aihetta valitessani tartuin ongelmaan, jonka itse huomasin. (Lumme, Halimaa, Liikanen, Paldanius ja Penttinen 2016.)

Bioanalyttikko on laillistettu terveydenhuollon laboratorioalan ammattilainen. Bioanalyttikolla on laaja-alainen yleistietämys terveydenhuollosta ja -hoidosta. Kuitenkin ammatin luonne eroaa suuresti esimerkiksi sairaanhoitajan ammatista. Terveydenhuollon tietojen ja taitojen lisäksi bioanalyttikolla on laajaa teoreettista tietoa eri tieteenaloilta. Bioanalyttikon työ edellyttää fysiikan, kemian, matematiikan ja biologian hallitsemista sekä niiden tietojen yhdistelemistä. Bioanalyttikon työnimike on kuitenkin vielä useimmissa työpaikoissa laboratoriohoitaja. Laboratoriohoitaja-nimike on siinä mielessä harhaanjohtava, että työ ei sinänsä ole hoitamista vaan, näytteiden ottamista ja tutkimusten tekemistä hoitotyön tukena. Laboratoriohoitaja on maallikon korvissa kuitenkin tutumpi käsite kuin bioanalyttikko. (Hus 2016; Metropolia 2016; Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c; Lumme, Halimaa, Liikanen, Paldanius ja Penttinen 2016.)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tehdä mielenkiintoa herättävä ja helposti lähestyttävä esite bioanalyttikon ammatista ja koulutuksesta. Esite on neljä sivua pitkä ja se sisältää kuvia ja tekstiä. Teksti on napakkaa ja informatiivista. Opinnäytetyön tavoitteena on laajentaa kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuvien tietopohjaa bioanalyttikon ammatista ja siihen vaadittavasta koulutuksesta. Jotta sain esitteestä kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuille sopivan, tutustuin ja käytin lähteenä samoja sivustoja, joilta hakijat saattavat etsiä tietoa erilaisista ammateista ja koulutuksista. Haluan opinnäytetyössäni tuoda esiin myös sen, että bioanalyttikko voi työllistyä monille muillekin aloille kun vain sosiaali- ja terveysalalle - vaikka bioanalyttikon tutkinto-ohjelma on suunniteltu painottamaan sosiaali- ja terveysalalle työllistymiseen. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Savonia-ammattikorkeakoulu ja kohderyhmänä kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuvat. Opinnäytetyöni on kehittämistyö. (Savonia 2016c.)

2 BIOANALYYTIKON TYÖ

Bioanalytikko on monipuolinen sosiaali- ja terveysalan ammattilainen. Bioanalytikon työnkuvat ja työntehtävät ovat monipuolisia ja vaihtelevia. Bioanalytikit työllistyvät tavallisesti sosiaali- ja terveysalalle, mutta työllistyminen myös muille aloille on mahdollista. Bioanalytikon työ on laboratorioalan erikoissosaamista vaativaa työtä. Bioanalytikit toimivat muiden sosiaali- ja terveysalalla toimivien työntekijöiden kliinisen laboratoriotyön ohjaajana. Bioanalytikon työ voi olla asiakaspalvelutyötä potilaiden parissa tai kliinistä laboratoriotyötä näytteiden parissa, jolloin asiakaskontaktia ei ole lainkaan. (Bioanalytikkoliitto 2016a; Savonia 2016c; The American Society for Clinical Laboratory Science 2016; University of Kansas Medical Center 2016.)

Näytteenotto terveyskeskuksissa on asiakkaille näkyvin bioanalytikon työnkuva. Bioanalytikit toimivat terveyskeskuksissa laboratoriohittajina. Työ terveyskeskuksissa on lähes kokonaisuudessaan asiakaspalvelutyötä. Bioanalytikit ottavat mm. verinäytteitä, sydänfilmejä, gynekologisia näytteitä ja sieninäytteitä. Lisäksi bioanalytikko ohjaa asiakkaita virtsa-, uloste- ja yskösnäytteenotossa. (Bioanalytikkoliitto 2016b, Savonia 2016c.)

Kliinisen kemian laboratoriossa bioanalytikit vastaavat näytteiden analyysivaiheesta. Näytteiden analyysit tehdään yhä useammissa paikoissa keskitetysti suurilla analyysilaitteilla. Kliinisen kemian tutkimukset perustuvat erilaisiin kemiallisiin menetelmiin. Kliinisen kemian laboratoriossa työskentely vaatii hyviä tietotekniikkataitoja ja laiteosaamista. Bioanalytikit vastaavat myös laadunvarmistuksesta kansallisten ohjeiden mukaisesti. (Bioanalytikkoliitto 2016f.)

Kliinisen hematologian laboratoriossa bioanalytikit suorittavat verisolulaskentaa automaatiokoneilla sekä manuaalisesti käsityönä mikroskoopilla. Tavanomaisten verinäytteiden lisäksi kliinisen hematologian laboratoriossa käsitellään ja tutkitaan punktio- ja luuydinnestenäytteitä. Työskentely kliinisen hematologian laboratoriossa vaatii bioanalytikolta hyvää laiteosaamista, hyvää näkökykyä ja hyviä kädentaitoja. Hematologia käsittää myös verikeskuksen toiminnan. Verikeskuksen tärkein tehtävä on varata siirtoverta asiakkaille ja varmistaa siirtoveren sopivuus. Verikeskuksessa tutkitaan myös verta ja tehdään erilaisia veriryhmämäärityksiä ja sopivuuskokeita, joilla varmistetaan siirtoveren sopivuus asiakkaille. (Bioanalytikkoliitto 2016d.)

Kliinisen fysiologian laboratoriossa bioanalytikko suorittaa erilaisia tutkimuksia asiakkaille. Tutkimuksia ovat mm. keuhkojen toimintatutkimukset ja rasituksessa rekisteröitävä sydänfilmi. Kliinisen fysiologian laboratoriossa bioanalytikko työskentelee joko itsenäisesti tai sairaanhoitajan tai lääkärin työparina. (Bioanalytikkoliitto 2016c.)

Kliinisen patologian laboratoriossa bioanalytikit työskentelevät moniammatillisessa työryhmässä. Tavallisesti bioanalytikon työparina toimii patologi. Patologian laboratoriossa tutkitaan esimerkiksi ruumiinavauksesta tulleita elimiä. Elimistä tehdään leikkeitä, joita tutkitaan manuaalisesti mikroskoopilla. Leikkeet tehdään käsityönä muutamaa laitetta apuna käyttäen. Leikkeistä etsitään mahdollisia

muutoksia, esim syöpäsoluja. Patologian laboratoriossa työskentely vaatii bioanalyytikolta hyviä kädentaitoja. (Bioanalytikkoliitto 2016e.)

Koska bioanalytikolle on monia erilaisia työnkuvia, ovat työn luonteetkin erilaisia. Bioanalytikon työ voi olla päivätyötä, vuorotyötä, kaksivuorotyötä tai jopa kolmivuorotyötä. Työpisteet voivat vaihdella. Työpaikoilla voi olla myös käytössä työkierto. Työkierrossa työtehtävä vaihtuu esimerkiksi viikoittain tai kuukausittain. Bioanalytikot voivat edetä ammatillisesti kouluttautumalla pidemmälle ja siten päästä toimimaan myös osastonhoitajina tai muissa esimiestehtävissä. (Hus 2016; Savonia 2016c.)

Bioanalytikko on mukana jatkuvassa laboratoriotyön, terveysalan ja teknologian kehittämisessä, joten alaa voidaan kutsua tulevaisuuden alaksi. Tietoteknisten sovellusten hyödyttäminen ja laiteosaaminen on tulevaisuudessa bioanalytikon arkea. Työpaikkoja on tarjolla hyvin, eli työllistymismahdollisuudet ovat hyvät, erityisesti niissä kaupungeissa, joissa bioanalytikon koulutusohjelmaa ei ole. Bioanalytikon työtä arvostetaan myös ulkomailla, joten myös ulkomaille työllistyminen on mahdollista. (Bioanalytikkoliitto 2016a; Savonia 2016c; The American Society for Clinical Laboratory Science 2016; University of Kansas Medical Center 2016.)

3 BIOANALYYTIKON KOULUTUS

Bioanalyytikon koulutus on ammattikorkeakoulutason tutkinto. Se on laajuudeltaan 210 opintopistettä ja kestoltaan 3,5 vuotta. Bioanalytytikoksi voi opiskella ammattikorkeakouluissa Helsingissä, Tampereella, Turussa, Kuopiossa, Vaasassa ja Oulussa. Savonia-ammattikorkeakoulussa bioanalyytikon tutkinto-ohjelma alkaa aina syksyisin ja tarjolla on 30 aloituspaikkaa, joista 21 on varattu ensikertaa kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuville. Koulutukseen voi hakeutua yhteishaussa minkä tahansa toisen asteen koulutuksen pohjalta, mutta opinnoissa menestyminen edellyttää kemian, fysiikan ja biologian hallitsemista. Bioanalytyttikkokoulutus sisältää lähi-, etä-, verkko- ja itsenäistä opiskelua. (Bioanalytyttikkoliitto 2016a; Metropolia 2016; Oulun ammattikorkeakoulu 2016; Savonia 2016c; Tampereen ammattikorkeakoulu; Turku AMK 2016.)

Koulutukseen on esivalintakoe ja valintakoe. Kaikki hakijat pääsevät esivalintakokeeseen. Esivalintakoe on valtakunnallinen eikä siihen tule kutsua, vaan sen ajankohta on ilmoitettu jo etukäteen oppilaitoksen sivuilla. Esivalintakoe on syksystä 2016 alkaen sähköisenä internetissä ja se on tehtävissä mistä tahansa, missä hakijalla on käytössä tietokone ja internetyhteys. Esivalintakoe sisältää tehtäviä ennakkomateriaalista, matematiikasta sekä lukemisen ymmärtämisen tehtäviä suomeksi ja englanniksi. Esivalintakokeen pohjalta varsinaiseen valintakokeeseen pääsee noin nelinkertainen määrä hakijoita aloituspaikkoihin nähden. Valintakokeessa selvitetään hakijan soveltuvuutta alalle arvioimalla hakijan motivaatiota, ryhmätyöskentelytaitoja ja oppimisen valmiuksia. Bioanalytytikon tutkinto-ohjelmaan hakeutuvan edellytetään olevan terveydeltään ja toimintakyvyiltään kykenevä bioanalytytikon työhön. Bioanalytytikolla tulee olla hyvä näkö ja värinäkö. Opiskelupaikan saatuaan opiskelijan tulee osoittaa näkökyky silmälääkärin tai optikon todistuksella.

(Bioanalytyttikkoliitto 2016a; Metropolia 2016; Oulun ammattikorkeakoulu 2016; Savonia 2016a; Savonia 2016c; Tampereen ammattikorkeakoulu; Turku AMK 2016.)

3.1 Bioanalytytikon tutkinto-ohjelman opetussuunnitelma

Savoniassa bioanalytytikon tutkinto-ohjelman opetussuunnitelma koostuu perusopinnoista, ammatinopinnoista, työharjoitteluista, valinnaisista opinnoista ja opinnäytetyöstä. Tutkinto koostuu 210 opintopisteestä. Opintopiste tarkoittaa 27 tuntia opiskelijan työtä. Tutkinnon kesto on 3,5 vuotta eli tutkinnossa on tarkoitus suorittaa aina 60 op yhden vuoden aikana. Bioanalytytikon tutkinto-ohjelma vastaa European Qualification Frameworkin mukaista kuudennen tason osaamisen kuvausta. Opetussuunnitelma koostuu perusopinnoista, ammatillisista opinnoista, harjoitteluista, valinnaisista opinnoista ja opinnäytetyöstä. (European Commission 2016, Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c.)

Perusopintoja opiskellaan ensimmäinen puoli vuotta. Perusopintoihin kuuluvat kemian, fysiikan, matematiikan, englannin ja äidinkielen opinnot. Lisäksi opiskellaan laboratoriotyön alkeita ja ihmisen anatomiaa ja fysiologiaa sekä näytteenottoa. Perusopintojen jälkeen opinnoissa on vuorossa ammatillista oppimista tukevat opinnot kuten esimerkiksi solubiologia ja biokemia. Oppiaineita opiskellaan sekä teoriassa että käytännössä. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c.)

Laboratoriossa työskennellään puhtaasti ja suunnitelmallisesti, jotta tutkimustulosten luotettavuus on hyvä. Ammatillisissa opinnoissa opiskellaan ja opetellaan kliinistä laboratoriotyötä. Ammatillisiin opintoihin lukeutuvat esimerkiksi kliininen kemia, kliininen hematologia, kliininen mikrobiologia, kliininen fysiologia ja kliininen patologia. Opintojen loppuvaiheessa opiskellaan syventäviä ja valinnaisia opintoja, joita ovat mm. yrittäminen ja johtaminen, kliininen neurofysiologia, ruotsin kieli, vierianalytiikka, potilasturvallisuus, laitteiden elektromekaniikka, lääkehoito ja farmakologia. Opintojen lopussa opiskelijan tulee osoittaa ammatillinen osaaminen. Ammatillinen osaaminen näytetään omaan koulutukseen liittyvällä opinnäytetyöllä. Opinnäytetyö on osoitus ammatillisesta osaamisesta. Se on viimeistely kokonaisuus jostakin omien opintojen osa-alueesta. Opinnäytetyö voi olla esimerkiksi jokin projekti, tapahtuman järjestäminen, kirjallisuuskatsaus tai tutkimus. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c.)

Ammattiin valmistumisen jälkeen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laillistaa bioanalytiikot laillistetuiksi terveydenhuollon ammattihenkilöiksi kun ammattikorkeakoulu on ilmoittanut opiskelijan valmistuneeksi. (Valvira 2015.)

3.2 Koulutuksen sisältö

Perusopintoja opiskellaan ensimmäisen puolen vuoden aikana 30 opintopisteen laajuudelta. Perusopintoihin sisältyy esimerkiksi kemian, fysiikan, matematiikan, viestinnän, äidinkielen, englannin, anatomian, fysiologian, laboratoriotyön ja näytteenoton opintoja. Kemia, fysiikka ja matematiikka valmistavat opiskelijaa tuleviin ammattiopintoihin, jolloin oletetaan, että kaikilla opiskelijoilla on samat pohjatiedot. Näytteenoton opinnoissa harjoitellaan esimerkiksi veri- ja nielunäytteenottoa käytännössä koulun harjoitustiloissa. Anatomian opinnoissa opiskelijat pääsevät tutustumaan elimiin käytännössä esimerkiksi avaamalla sian sydän ja tutkimalla sen rakenteita. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c.)

Ammattiopintoja koulutusohjelmassa on 165 opintopisteen laajuudelta. Ammattiopintoihin kuuluu monia suurempia kokonaisuuksia, jotka käsittelevät mm. preanalytiikkaa, kliinistä hematologiaa, kliinistä kemiaa, kliinistä mikrobiologiaa, geeniteknologiaa, kliinistä fysiologiaa, kliinistä patologiaa, kliinistä neurofysiologiaa, farmakologiaa, lääkehoitoa, kliinistä histologiaa ja sytologiaa. Lisäksi opintoihin sisältyy ruotsin kielen opintoja sekä johtamisen ja yrittäjyyden opintoja. Kliinisessä hematologiassa tutkitaan veren soluja analysaattorilla ja manuaalisesti mikroskoopilla. Kliinisessä mikrobiologiassa tarkastelun kohteena ovat bakteerit ja kliinisessä neurofysiologiassa suoritetaan erilaisia aivojen tutkimuksia. (Karjalainen ja Toikkanen 2009; Metropolia 2016; Oulun ammattikorkeakoulu 2016; Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c; Turku AMK 2016.)

Opintojen loppuvaiheilla bioanalytiikko-opiskelija tekee opinnäytetyön valitsemastaan aiheesta. Opinnäytetyön laajuus on 15 opintopistettä. Opinnäytetyöllä opiskelija osoittaa ammatillisen osaamisensa. Opinnäytetyö koostuu suunnittelu, toteutus ja viimeistely vaiheesta. Opinnäytetyö voi olla

esimerkiksi jokin kirjallinen tuotos, tapahtuman järjestäminen tai opetusvideo. Opinnäytetyöt esitellään seminaareissa ja julkaistaan kansallisessa ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöarkistossa Theseuksessa. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c; Theseus 2016.)

Bioanalyytikon tutkinto-ohjelmassa ei ole erikoistumismahdollisuutta, erikoistuminen tapahtuu työelämässä. Kiinnostuksen mukaan opiskelijat voivat kuitenkin valita valinnaisia kursseja tai kesäopintoja myös muista koulutusohjelmista. Opinnäytetyötä tehdessään opiskelija paneutuu tarkemmin valitsemaansa aiheeseen, jonka avulla voi saada erikoisosaamista tietyltä alalta. Halutessaan opiskelija voi ryhtyä tuutoriksi opintonsa aloittaville opiskelijoille. Opiskelijakunta Savotta kouluttaa tuutoreita ja tuutorit saavat tekemästään työstä opintopisteitä. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016a; Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c; Opiskelijakunta Savotta 2016.)

Jos opiskelijalla on aikaisempia kolmannen asteen opintoja, hänellä on mahdollisuus hakea niistä hyväksilukua soveltuvien osien. Hyväksiluetut kurssit lyhentävät tai keventävät opiskeluaikaa.

Savonia-ammattikorkeakoululla on useita yhteistyökouluja Euroopassa ja Afrikassa. Yhteistyökouluihin on mahdollista lähteä opintojen aikana vaihto-opiskelijaksi tai suorittaa harjoittelu ulkomailla. Yhteistyökoulujen kanssa Savonia-ammattikorkeakoululla on vilkasta yhteistyötä. Opiskeluiden aikana opiskelijat pääsevät tekemään projekteja ja ryhmitöitä eri maiden opiskelijoiden kanssa. Yhteistyökoulujen kanssa järjestetään vastavuoroisia vierailuja. Hyvin antoisia ovat myös yhteistyökoulujen opettajien vierailut Savonia-ammattikorkeakoulussa. Yhteistyökoulujen opettajat saattavat pitää luentoja ja harjoitustunteja Savonia-ammattikorkeakoulussa. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c.)

3.3 Bioanalyytikon jatko-opinnot

Bioanalytiikan ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen on mahdollista suorittaa vielä bioanalytiikan ylempi ammattikorkeakoulututkinto, kun ammattiin valmistumisen jälkeen työelämässä on ollut vähintään 3 vuoden ajan. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (YAMK) on mahdollista suorittaa samoissa ammattikorkeakouluissa, joissa on bioanalytiikan alempaa ammattikorkeakoulututkintoa tarjolla eli Savonia-ammattikorkeakoulussa, Metropoliasissa, Oulun ammattikorkeakoulussa, ammattikorkeakoulu Noviasissa ja Tampereen ammattikorkeakoulussa. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto; Bioanalytikko, kliininen asiantuntija on 90 opintopisteen kokonaisuus, joka toteutetaan monimuotokoulutuksena tavallisesti työn ohessa. Opintoja on verkossa virtuaaliopintoina ja lähiopetusta ammattikorkeakoulussa. Koulutusohjelman sisältö suunnitellaan lukuvuosittain uudelleen. Koulutuksessa kehitetään omaa erityisasiantuntijuutta ja johtamistaitoja. Koulutus toteutetaan osin englannin kielellä ja osin tutkinto-ohjelman omalla kielellä. (Metropolia 2016; Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c; Oulun ammattikorkeakoulu 2016; Tampereen ammattikorkeakoulu 2016; Yrkehögskolan Novia 2016.)

Kliinisen asiantuntijan syventävät opinnot ovat tarkoitettuja niille, jotka haluavat syventää omaa erityisosaamistaan ja edetä urallaan. Työn ja opintojen yhdistäminen koetaan tavallisesti hyvin luontevaksi, sillä työelämän käytännön kokemus helpottaa teorian ja käytännön yhdistämistä. (Metropolia 2016, Savonia 2016c.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Oman kokemukseni kautta olen huomannut, että bioanalyttikko on vieras käsite muille kuin sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Tosin työskennellessäni laboratoriossa eteeni tuli tilanne, että samassa sairaalassa työskentelevä sairaanhoitaja ei tiennyt, mikä bioanalyttikko on ja mitä bioanalyttikot tekevät. Useimmat ihmiset osaavat yhdistää bioanalyttikon tutkimukseen. Toisaalta, jos puhutaan laboratoriohoitajista, osaa maalikkokin yhdistää ammatin verinäytteenottoon. Ammattinimike bioanalyttikko ei siis kuulu vielä suomalaisten sanavarastoon samalla tavalla kuin sairaanhoitaja tai linja-auton kuljettaja. Tunnettavuuden heikkouteen vaikuttaa mm. se, että tutkintonimike on bioanalyttikko, mutta laillistettu työnimike on laboratoriohoitaja sosiaali- ja terveysalalla. Laboratoriohoitaja-nimikettä on helppo käyttää, sillä se on vakiintunut suomalaisten sanavarastoon. Toisaalta bioanalyttikon työ ei ole millään tavalla hoitotyötä vaan bioanalyttikot tekevät tutkimuksia varsinaisen hoityön tueksi. Siinä mielessä bioanalyttikon nimike työnimikkeenä olisi hyvä saada tunnetuksi. (Bioanalyttikkoliitto 2016a; Liljeberg 2016; Mol 2016; Sinisalo 2008; Wikipedia 2015.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa muutamien sivujen mittainen kolmannen asteen koulutukseen hakeutuville suunnattu esite, joka on tarkasteltavissa sähköisessä muodossa. Halutesaan tilaaja, Savonia-ammattikorkeakoulu, voi painattaa esitteestä paperiversion ja jakaa sitä esimerkiksi messuilla. Esitteen tavoite on helpottaa hakijoiden koulutuksen valintaa ja lisätä bioanalyttikon koulutukseen hakijoiden tietoa bioanalyttikon ammatista ja koulutuksesta. Lyhyt ja ytimekäs sisältö antaa nopean yleiskuvan bioanalyttikon työstä ja koulutuksesta.

Opinnäytetyön tavoite on lisätä kolmannen asteen koulutukseen hakeutuvien tietoisuutta bioanalyttikon ammatista ja Savonia-ammattikorkeakoulun tarjoamasta siihen vaadittavasta koulutuksesta. Kun koulutusohjelmaan hakeutuvat saavat tarkempaa tietoa koulutuksen sisällöstä ja ammatista, on mahdollista, että opintonsa keskeyttäneiden osuus laskee ja bioanalyttikon koulutukseen hakeutuu tarkasti valikoituja ja hyvin motivoituneita opiskelijoita. Vuonna 2016 voimaan astuneen lain mukaan korkeakoulujen tulee varata tietty määrä aloituspaikoista niille, joilla ei ole aiempaa korkeakoulututkintoa tai opiskelupaikkaa. Tämä uusi ensikertalaiskiintiö luo aivan uudenlaisia paineita koulutukseen hakeutuville päättää heti oikea ammatti. Opinnäytetyöni tavoite on auttaa hakijoita valitsemaan oma opiskeluala ja sitä kautta ammatti. (Opintopolku 2016; Savonia 2016c.)

5 OPINNÄYTETYÖ KEHITTÄMISTYÖNÄ

Kehittämistyön eli toiminnallisen opinnäytetyön toteutukseen kuuluu teoriataustan kartoitus ja konkreettisen tuotteen tai tapahtuman tekeminen. Kehittämistyönä voidaan tuottaa tapahtuma, video tai jokin muu yksittäinen kokonaisuus. Kehittämistyössä tulee huomioida visuaalisten ja viestinnällisten keinojen avulla tavoitteet ja päämäärät mihin pyritään. Huomioitavia asioita ovat muun muassa tuotteen kohderyhmä, koko, typografia ja tilaajan odotukset. Työstä tulee raportoida käytetyt keinot ja saavutetut tavoitteet. Silloin, kun sekä tuotos että raportti ovat tekstimuotoisia, opinnäytetyöhön sisältyy kaksi kirjoittamisen prosessia. Kehittämistyön pohjana toimii jo olemassa olevat tiedot, joita muokataan käyttötarkoitukseen sopiviksi. Kehittämistyön perimmäinen tarkoitus on luoda uutta jo olemassa olevan tiedon pohjalta. Kehittämistyössä on keskeistä kyseenalaistaa ja esittää uusia tapoja toteuttaa vanhaa. Kehittämistyö koostuu suunnitteluvaiheesta, toteutusvaiheesta ja viimeistelystä. (Vilka ja Airaksinen 2003.)

Minun opinnäytetyöni tuotos on neljän sivun pituinen A5-kokoinen esite bioanalyytikon ammatista ja koulutuksesta. Ennen varsinaisen tuotoksen suunnittelua tutustuin teoriapohjaan eri lähteistä ja poimin niistä keskeiset kohdat esitettä varten. Otin huomioon kirjallisen toteutuksen ja esitteen visuaalisuuden. Esitteen tuli olla houkutteleva, helposti luettava ja –ymmärrettävä, jossa tekstiä ei ole liikaa. Esitteen kohderyhmänä on kolmannen asteen koulutukseen hakeutuvat, joilla ei ole ammatillista sanavarastoa ja kokemusta bioanalytiikan alalta. Esite on sähköisessä muodossa ja opinnäytetyöni tilaaja, Savonia-ammattikorkeakoulu, voi halutessaan painattaa esitteestä paperiversioita. Otin huomioon kirjallisen toteutuksen ja esitteen visuaalisuuden. Esitteen tuli olla houkutteleva, helposti luettava ja –ymmärrettävä, jossa tekstiä ei ole liikaa.

6 OPINNÄYTETYÖN TILAAJA

Savonia-ammattikorkeakoulu on vuonna 1992 perustettu ammattikorkeakoulu. Aluksi Savonia-ammattikorkeakoulu oli kuntayhtymä, mutta se muuttui osakeyhtiöksi vuonna 2015. Savonia-ammattikorkeakoulu on yksi Suomen suurimpia ammattikorkeakouluja. Savonia-ammattikorkeakoulun kampukset ovat jakautuneet kolmeen kaupunkiin: Iisalmeen, Kuopioon ja Varkauteen. Savonia-ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 6000 opiskelijaa eri koulutusaloilla. Henkilökuntaa Savonia-ammattikorkeakoulussa työskentelee noin 500. Henkilökunta koostuu opettajista, talous- ja henkilöstötyöntekijöistä ja hallintohenkiöistä. Savonia-ammattikorkeakoulun opettajat ovat omien alojensa ammatillaisia ja omaavat pedagogiset taidot. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016d.)

Koulutusalat ovat kulttuuri, luonnonvara, matkailu- ja ravitsemus, tekniikka, sosiaali- ja terveys sekä liiketalous. Savonia-ammattikorkeakoulussa tehdään yhteistyötä yli koulutusalojen ja yhteistyöprojekteja on myös Itä-Suomen Yliopiston kanssa. Yliopistosairaala ja muu elinkeinoelämä mahdollistavat oppimisen lähellä työelämää. Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat tekevät yhteistyötä opiskeluvaiheessa eri yritysten kanssa esimerkiksi harjoitteluissa ja hankeopinnoissa. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016a; Savonia-ammattikorkeakoulu 2016b.)

Savonia-ammattikorkeakoulussa kulttuurialalla on tarjolla muotoilijan, musiikkipedagogin ja tanssinopettajan ammattikorkeakoulutason sekä ylemmän ammattikorkeakoulutason koulutukset. Liiketalouden alalla on mahdollista opiskella tradenomiksi päivä- tai monimuotototeutuksena. Tradenomin koulutuksesta on myös ylemmän ammattikorkeakoulutason koulutus ja englanninkielinen koulutus. Savonian luonnonvara-alan agrologikoulutukset toteutetaan Iisalmessa päivä- ja monimuotokoulutuksina. Matkailu- ja ravitsemisalalan koulutukset ovat Kuopion kampuksella. Matkailu- ja ravitsemisalalla voi opiskella restonomiksi päivä- tai monimuotototeutuksena. Savoniassa tarjotaan myös restonomin ylemmän ammattikorkeakoulutason tutkintoa. Sosiaali- ja terveysala on Savonian toiseksi suurin ala. Sosiaali- ja terveysalalla on mahdollista opiskella sosionomiksi, sairaanhoitajaksi, ensihoitajaksi, bioanalyttikoksi, fysioterapeutiksi, röntgenhoitajaksi ja suuhygienistiksi. Tarjolla on myös sosiaali- ja terveysalan ylemmän ammattikorkeakoulutason tutkintoja. Savonian suurin ala on tekniikka. Tekniikan alalla on monia insinöörikoulutuksia, kuten sähkö- ja automaatiotekniikka, tietotekniikka, rakennustekniikka, konetekniikka, ympäristötekniikka ja energiatekniikka. Tekniikan alalla voi opiskella myös rakennusmestariksi ja rakennusarkkitehdiksi. Tarjolla on myös ylempi ammattikorkeakoulututkinto, Teknologiaosaamisen johtaminen. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016b.)

Savonian kampuksista Kuopion kampuksella opiskelee eniten opiskelijoita. Kuopion kampuksella on kaksi toimipistettä, Opistotien kampus ja Microkadun kampus. Molemmat sijaitsevat lähellä Kuopion keskustaa ja hyvien kulkuyhteyksien päässä. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden etuna on se, että Kuopiossa, lähellä Microkadun kampusta, sijaitsee Kuopion Yliopistollinen Sairaala KYS. Opiskelijat pääsevät tutustumaan sairaalaan ja harjoittelemaan asioita oikeassa sairaalaympäristössä. Opiskelu Savoniassa on joustavaa, innostavaa ja käytännönläheistä. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016a; Savonia-ammattikorkeakoulu 2016b.)

Koska Savoniassa on paljon erilaisia koulutuksia ja eri alojen opiskelijoita, moniammatillisuus tulee esille jo opiskeluvaiheessa. Opiskeluaikana tehdään erilaisia projekteja ja opintoja eri alojen opiskelijoiden kanssa. Opiskeluajan moniammatillinen opiskelijaryhmä vastaa työelämän moniammatillista työryhmää ja valmistaa näin opiskelijoita työelämää varten. (Savonia-ammattikorkeakoulu 2016c.)

Savoniassa on hyvä yhteishenki, jota ovat luomassa henkilökunta sekä opiskelijat. Savoniassa toimii aktiivisista opiskelijoista koostunut opiskelijakunta Savotta. Savotta mm. kouluttaa tuutoreita, järjestää tapahtumia ja ylläpitää opiskelijakahvilaa. Tuutorit tukevat opiskeluitaan aloittavia opiskelijoita ja edustavat Savoniaa esimerkiksi messuilla. (Opiskelijakunta Savotta 2016; Savonia-ammattikorkeakoulu 2016a, Savonia-ammattikorkeakoulu 2016d.)

7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

7.1 Esitteen suunnittelun perusteet

Esitteen suunnittelussa ensisijaisen tärkeää on visuaalisuus. Huomio tulee kiinnittää sommitteluun, kuviin ja väreihin. Visuaalisuuden ja sommittelun tulee tukea aihetta, tiedon välittymistä ja herättää lukijan mielenkiinto. Sommittelu on esitteen pohja. Sommittelun tarkoituksena on muodostaa selkeä esteettinen kokonaisuus. Siinä otetaan huomioon otsikot, kuvat, värit, tyhjä tila ja esitteen muoto. (Loiri ja Juholin 1998; Pesonen 2007.)

Se, että esite on houkutteleva, on ensisijaista. Kuvien ja värien tulee herättää kiinnostusta ja johdella aiheeseen. Hyvät värit, kuvat ja oikea sommittelu sekä painotus tuovat ilmettä esitteelle. Esitteen kuvat selventävät tekstin sanomaa. Kuvien avulla esitettä voi jäsenellä helposti luettavaksi ja ymmärrettäväksi. Kuva ei vaadi lukijalta paljoa aktiivisuutta, vaan kuvan avulla tekstin sanoma saattaa hahmottua yhdellä vilkaisulla. Tavallisesti kuva täydentää tekstiä ja teksti täydentää kuvaa. (Loiri ja Juholin 1998.)

Esitteet ovat lyhyitä tietoisuuksia, joten tekstin on oltava mahdollisimman informatiivista ja napakkaa. Tekstin napakkuuteen vaikuttaa se, mitä tekstissä kerrotaan ja millä sanoilla. Esitteessä kerrotaan vain olennainen tieto sekä yhteystiedot mistä kiinnostunut lukija voi hakea lisätietoa aiheesta. Yhteystietojen tulee olla selkeästi esillä. (Parker 1998.)

Esitteen on oltava helposti lähestyttävä ja kiinnostava. Helposti lähestyttävyyteen vaikuttaa esitteen koko, sommittelu, värit, kuvat, teksti ja jakelu. Kiireinen, satunnainenkin lukija saattaa tarttua helposti ja jopa huomaamattaan pienikokoiseen, vähän tekstiä sisältävään esitteeseen. Kun esite on kooltaan pieni, on ensisijaista, että teksti on mahdollisimman yksinkertaista ja yhtenäistä. Kirjainfontti ja -koko on valittava tarkoin ja läpi esitteen on käytettävä yhtenäistä fonttia ja kirjainkokoja. Myöskin otsikot ja väliotsikot on oltava mahdollisimman selkeitä ja yhtenäisiä. On kiinnitettävä huomiota myös siihen, että marginaalit ja kehykset ovat samanlaisia. (Parker 1998; Pesonen 2007.)

7.2 Opinnäytetyön eteneminen

Opinnäytetyöni lähti liikkeelle aiheen valinnasta. Aihealue löytyi omasta kokemuksesta. Hakiessani kolmannen asteen koulutuksiin etsin tietoa eri ammateista ja koulutuksista. Tietojen löytäminen oli haastaavaa ja kokonaiskuvan saaminen vaikeaa. Jäin kaipaamaan selkeitä lyhyitä tietopaketteja eri ammateista.

Aiheen valinnan jälkeen pohdin tietopakedin muotoa ja päädyin lyhyeen esitteeseen. Esitteen kohderyhmänä on kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuvat. Seuraavaksi kartoitin millaista tietoa eri lähteistä oli saatavilla ja kokosin keskeiset asiat yhteen. Poimin näistä kohderyhmää ensisijaisesti kiinnostavat asiat. Bioanalyytikon koulutukseni ja työni johdosta ymmärsin hyvin mitä bioanalyytikon työ ja koulutus pitää sisällään. Tein opinnäytetyölleni työsuunnitelman, jonka jälkeen sain Savonia-ammattikorkeakoulun työni tilaajaksi. Suunnittelin esitteen vastaamaan tilaajan odotuksia ja kohderyhmän tarpeita. Suunnitteluvaiheen jälkeen siirryin toteutusvaiheeseen.

Lähdin pohtimaan esitteen ominaisuuksia loogisessa järjestyksessä. Aluksi mietin esitteen kokoa, koska sillä oli suurin vaikutus esitteen muihin ominaisuuksiin. Päädyin A5-kokoiseen esitteeseen, jotta sen käytettävyys olisi helppoa sekä digitaalisesti että mahdollisena painotuotteena. Mielestäni A4-kokoinen esite on liian suuri, esimerkiksi pöydällä tai telineessä ollessa se vie paljon tilaa. Sen sijaan A5-kokoisen esitteen voi helposti sujauttaa vaikka käsilaukkuun.

Seuraavaksi pohdin tekstin sisältöä ja esitettäviä asioita. Halusin tuoda esille bioanalyytikon ammatin monimuotoiset työnkuvat, koulutuksen rakenteen ja Savonian yhteystiedot. Otin huomioon, että kansilehti herättäisi mielenkiinnon lukea ja tutustua esitteeseen. Tavoittelin informatiivista ja napakkaa tekstin ja kuvien yhdistelmää. Halusin herättää mielenkiintoa kysymyksillä, jotta se innostaisi lukijaa edes avaamaan esitteen. Esitteen kansilehdellä käytin kaikille jo peruskoulusta tuttuja termejä fysiikka, kemia, biologia ja terveystieto. Termien käyttämisellä ja kysymyksiä asetelulla minulla oli tavoite löytää juuri oikea kohderyhmä ja aiheista kiinnostuneet hakijat. Tekstin fontiksi valitsin Calibrin ja kirjainkooksi 16. Yksinkertainen fontti luo esitteeseen yksinkertaisuutta ja helppolukuisuutta. (Parker 1998; Pesonen 2007.)

Esitteen sommittelun aloitin luonnostelemalla lyijykynällä valkoiselle paperille muotoja. Sommittelin esitteen niin, että se sisältää pieniä tietoiskuja bioanalyytikosta, bioanalyytikon ammatista, koulutuksesta ja Savonia-ammattikorkeakoulusta. Pienet tietoiskut ylläpitävät lukijan kiinnostusta ja auttavat lukijaa erottamaan asioita ja luomaan näin kokonaiskuvan. Visuaalisuus ja tekstin oikea jaottelu tukee viestiä ja sen ymmärtämistä. Vältin käyttämästä pitkiä lauseita ja kappaleita, sillä pitkät tekstit saattavat jäädä usein lukematta.

Tekstin lomaan sommittelin tekstiä tukevia kuvia. Kuvilla halusin tuoda esille bioanalyytikon työn monipuolisuutta. Otin kuvat itse koulun laboratoriotiloissa. Kuvissa esiintyy ystäviäni, joilta sain luvan kuvaukseen ja kuvien käyttöön esitteessä. Työn monipuolisuuden kuvaamiseksi otin kuvia eri tilanteista, kuten esimerkiksi verinäytteenotosta, sydänfilmin otosta ja mikroskopoinnista.

Sisäsivuille sommittelin tekstin laatikoihin aihealueittain, jotta lukijan on helppo löytää häntä kiinnostavat tiedot. Tehosteena käytin laatikoiden pohjaväriä sinistä. Valitsin sinisen värin esitteen tehosteväriksi, sillä sininen väri edustaa juuri niitä ominaisuuksia, joita bioanalyytikon työssä tarvitaan, luovuutta ja rauhallisuutta.

Esitteen raakaversiota ennakkoarvioitsin viidellä tutulla ja kolmella tuntemattomalla henkilöllä, jotka eivät tienneet bioanalyytikon koulutuksesta tai työstä ennestään. Lähetin esitteen koehenkilöille tarkasteltavaksi digitaalisessa muodossa. Sain vinkkejä sommitteluun, väreihin ja kieleen liittyen. Erityisen positiivista palautetta sain esitteen napakkuudesta ja helppolukuisuudesta. Koehenkilöiden mielestä esitteessä on vähän tekstiä, mutta asia tulee huokuttelevasti esille niille joita keskeiset asiat kiinnostavat. Myös muutama alan asiantuntija luki esitteen ja joidenkin kokeneempien alan asiantuntijoiden mielestä esite oli jopa liian yksinkertainen eikä sisältänyt tarpeeksi laajalti tietoa alasta. Koska esitteen kohderyhmänä oli kuitenkin kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuvat, en ottanut kokeneempien alan asiantuntijoiden mielipiteitä esitteen suunnittelussa huomioon. Koehenkilöiden mielipiteet vaikuttivat enemmän esitteen suunnitteluun, koska he olivat lähempänä esitteen kohderyhmää. Muokkasin esitettä kommenttien pohjalta, muutin muutamia sanamuotoja ja lisäsin esitteeseen tehosteväriä.

Esitteen sisältö on käyttötarkoitukseen sopivaa eli napakkaa ja informatiivista. Esite sisältää ytimekästä tekstiä ja aiheeseen johdattelevia kuvia. Esite on suunnattu kolmannen asteen koulutuksiin hakeutuville ja omaa alaa etsiville. Esite on tarkoitettu Savonia-ammattikorkeakoulun käyttöön. Esitteessä kerron bioanalyytikosta terveydenhuollon ammattihenkilönä, mainitsen erilaisia työtehtäviä ja ominaisuuksia, joita vaaditaan bioanalytikolta. Esitteessä on tietoa myös opintojen rakenteesta ja Savonia-ammattikorkeakoulusta. Lopussa on yhteystiedot, mistä hakija voi etsiä lisää tietoa. Pohjatiedot opinnäytetyöhöni keräsin Savonian kotisivuilta, Bioanalytikkoliitosta, Opintopolku.fistä ja muista luotettavista lähteistä. (Oppilaanohjaus 2016; Savonia 2016a.)

Esite vastaa tilaajan odotuksia ja kohderyhmän tarpeita. Kokonaisuus on helposti hahmotettava ja mielenkiintoinen. Esite vastaa näin ollen myös omia odotuksiani. Esite on liitteessä 1.

8 OPINNÄYTETYÖN POHDINTA JA LUOTETTAVUUS

Nuorilla ammatinvalintaan vaikuttavat usein kiinnostus alaa kohtaan, palkka ja työllisyystilanne ja – näkymät. Itse etsin ennakkoluulottomasti itselleni sopivaa alaa ja löysin bioanalyytikon tutkinnon sattumalta ilman, että opinnonohjaajat tai sukulaiset osasivat sitä minulle ehdottaa, vaikka he tiesivät minun olevan kiinnostunut biologiasta, kemiasta ja terveystiedosta. Hakeutuessani bioanalyytikon koulutukseen, en ollut täysin perillä ammatin sisällöstä. Niin kuin minäkin, myös muut jatko-opintoihin suuntaavat toisen asteen opiskelijat ovat usein tietämättömiä myös koulutuksen sisällöstä. Esimerkiksi minut yllätti koulutuksen laajat kemian opinnot ja sorminäppäryyden merkitys muun muassa patologian harjoituksissa.

Opintoihin hakeutuessani kaipasin selkeitä ja ytimekkäitä tietopaketteja eri ammatti- ja koulutuksista. Uskon, että kaipaamiani tietopaketteja oli saatavilla, mutta ne eivät tavoittaneet minua. Korkeakouluihin hakevalle nuorelle on erityisen tärkeää, että hänelle tarjotaan valmiita vaihtoehtoja erilaisista koulutuksista ja ammateista. Raskaiden ylioppilaskirjoitusten jälkeen nuorilla ei ole ehkä voimia etsimällä etsiä sopivaa alaa. Henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tulisi alkaa voimakkaasti jo peruskoulussa, jolloin oikean polun valinta jo toisen asteen koulutuksessa edistäisi pääsyä jatko-opiskelemaan. Uusi ensikertalaiskiintiö asettaa entistä enemmän paineita sille, että koulutusala tulisi valita heti ensimmäisellä kerralla oikein.

Halusin tuottaa selkeän ja tiivin tietopaketin bioanalyytikon ammatista ja koulutuksesta Savoniassa. Valitsin muodoksi esitteen, koska se on helposti lähestyttävä. Opinnäytetyöni tavoite lisätä kolmannen asteen koulutukseen hakeutuvien tietoisuutta bioanalyytikon ammatista ja koulutuksesta oli kunnianhimoinen ja haastava. Onnistuin tuottamaan esitteen, jossa on kaikki olennainen tieto bioanalyytikon koulutuksesta ja ammatista sekä Savonia-ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyönä tekemäni esite on Savonia-ammattikorkeakoululle yksi viestinnän ja mainonnan työkalu, jolla Savonia-ammattikorkeakoulu voi saada hakijoita kiinnostumaan alasta.

Asettamani tavoite aikataulun suhteen piti hyvin. Se vaati tiukkaa itsekuria ja myös muun elämän aikataulusta. Hyvä puoli opinnäytetyön tekemisessä yksin eikä ryhmässä oli se, että en ollut riippuvainen toisten aikataulusta enkä toisaalta olisi voinut syyttää ketään aikataulun venymisestä. Huono puoli opinnäytetyön yksin tekemisessä oli se, että en keskustellut asioista ja saanut erilaisia näkökulmia asioihin, muiden kuin opponenttien kanssa. Niin kuin henkilöresursseja, myös muita resursseja opinnäytetyöhön minulla oli aika vähän. Esimerkiksi rahallisia resursseja opinnäytetyöhön minulla ei ollut lainkaan ja ajalliset resurssit olivat rajalliset, sillä työskentelin opintojen ja opinnäytetyön ohella. Kuitenkin työni bioanalytikkona auttoi minua kokonaiskuvan luomisessa. Minulla on hyvät ATK-tiedot ja –taidot, jotka olivat edellytys opinnäytetyöni onnistumiselle.

Opinnäytetyölläni on suuri merkitys omalle ammatilliselle oppimiselleni. Syventyessäni aiheeseen kasvoin ammatillisesti ja tein oman osuuteni bioanalytiikan sanoman levittämässä. Aion tulevaisuu-

dessakin toimia aktiivisesti alan tunnettavuuden lisäämiseksi. Opinnäytetyötä tehdessäni opin asettumaan koulutukseen hakeutuvan ja uuden opiskelijan asemaan. Opin myös vastaamaan tilaajan sekä kohderyhmän odotuksiin. Opin kuinka suunnitellaan ja tuotetaan esite alusta loppuun.

Opinnäytetyöni tilaaja, Savonia, hyötyy opinnäytetyöstäni siinä mielessä, että opiskelemaan hakevat ovat enemmän tietoisia ammatin ja koulutuksen sisällöstä, jolloin keskeyttäneiden prosenttiosuus todennäköisesti laskee. Opinnäytetyölläni voi olla suuri merkitys myös yksittäisille hakijoille; hakija voi löytää oman alansa opinnäytetyöni ansiosta. Toivon, että opinnäytetyöni herättää ajatuksia myös muilla aloilla ja muissa oppilaitoksissa – uskon, että samanlaisen esitteen tarvetta on myös monissa muissa koulutuksissa.

Koska toteutin opinnäytetyöni kehittämistyönä, jossa tuotin kirjallisen tuotoksen, eettiset kysymykset koskettavat toisten tekstien käyttämistä, eli suoria lainauksia ja plagiointia. Tekijänoikeuslain 404/1961 mukaan voin käyttää opinnäytetyössäni myös suoria lainauksia jostakin tekstistä. Kuitenkin käyttäessäni jonkun muun tekstiä oman tekstini pohjana, minun tuli harkita hyvin tarkkaan mitä sanomaa halusin omassa tekstissäni käyttää ja merkitä lähteet ohjeiden mukaisesti. Pohjana opinnäytetyölleni on jo aiemmin tuotettu esittely bioanalyttikosta ja bioanalyttikon ammatista Savonian internetsivuilla, jolloin minun tuli erityisesti kiinnittää huomiota tekstin sisältöön. Eettistä on se, että esitteessä esitin asiat mahdollisimman totuudenmukaisina yhtään korostamatta tai peittelemättä ammatin hyviä tai huonoja puolia. (Finlex 1961; Savonia 2016c.)

Opinnäytetyöni luotettavuutta lisää se, että pyrin käyttämään puolueettomia ja luotettavia lähteitä, enkä vain ja ainoastaan oppilaistosten sivuilta löytyviä esittelyitä. Kun käytin opinnäytetyöni lähteenä myös jokaiselle tuttua Wikipediaa, minun tuli arvioida tarkoin mitä elementtejä halusin käyttää omassa työssäni. Wikipedian käyttäminen opinnäytetyössäni oli uhka luotettavuudelle, mutta se oli hyvin tärkeää. Minun oli tiedettävä mitä tietoja kyseinen lähde sisältää bioanalyttikosta. Pääasiallisina lähteinä Wikipedian lisäksi käytin eri oppilaitosten internetsivuja, Bioanalyttikkoliitto ry:tä ja opintopolku.fi -sivustoa.

Otin huomioon myös mahdollisuuden siitä, että oppilaitokset kaunistelevat ja mainostavat omaa koulutustaan, jolloin mielikuva ammatista ja koulutuksesta voi hakijan silmissä vääristyä. Esimerkiksi Bioanalyttikkoliitto ry on koulutusten suhteen puolueeton ja tarjoaa ajankohtaista faktatietoa bioanalyttikon ammatista. (Bioanalyttikkoliitto 2016a.)

Opinnäytetyöni luotettavuutta lisää myös se, että minulla opinnäytetyöprosessin aikana minulla oli tukenani opponetit ja opinnäytetyöni ohjaaja. He arvioivat opinnäytetyötäni useamman kerran jo työstövaiheessa.

Opinnäytetyöni kuvat otin itse, jolloin ei ollut kyseenalaista toiminko Tekijänoikeuslain puitteissa vai en. Muiden ottamien kuvien käyttäminen luvatta rikkoo Tekijänoikeuslakia. Entisen valokuvaushar-

rastukseni takia omien kuvien ottaminen ja käyttäminen tuntui luontevalta, sillä silloin sain juuri tarkoitukseen sopivat informatiiviset kuvat. Kuvissa esiintyy ystäviäni, joilta sain luvan kuvaukseen ja kuvien käyttöön esitteessä. (Finlex 1961.)

Koko opinnäytetyöprosessi on kasvattanut minua ammatillisesti. Olen oppinut pitkäjänteisyyttä, suunnitelmallisuutta ja kärsivällisyyttä. Opinnäytetyön aikana kehityin tiedonhaussa ja muiden antamien vinkkien ja ideoiden hyödyntämisessä. Opinnäytetyöni aikana kysyin apua ja neuvoja eri tahoilta, joka on ollut minulle aina hyvin haasteellista. Opinnäytetyöprosessin vieminen alusta loppuun valmisti minua työelämän haasteisiin.

LÄHTEET

- AMMATTINETTI 2016. Bioanalyytikko. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: http://www.ammattinetti.fi/ammait/detail/225_ammatti
- BIOANALYYTIKKOLIITTO RY 2016a. Bioanalyytikon ammatti. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-09-24] Saatavissa: http://www.bioanalytikkoliitto.fi/bioanalyytikon_ammatti/
- BIOANALYYTIKKOLIITTO RY 2016b. Näytteenotto. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-30] Saatavissa: http://www.bioanalytikkoliitto.fi/bioanalyytikon_ammatti/erikoisalat/naytteenotto/
- BIOANALYYTIKKOLIITTO RY 2016c. Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede. [verkkojulkaisu] [VIITATTU 2016-11-30] Saatavissa: http://www.bioanalytikkoliitto.fi/bioanalyytikon_ammatti/erikoisalat/kliininen_fysiologia_ja_isotoopp/
- BIOANALYYTIKKOLIITTO RY 2016d. Kliininen hematologia. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-30] Saatavissa: http://www.bioanalytikkoliitto.fi/bioanalyytikon_ammatti/erikoisalat/kliininen_hematologia/
- BIOANALYYTIKKOLIITTO RY 2016e. Kliininen histologia ja sytologia. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-30] Saatavissa: http://www.bioanalytikkoliitto.fi/bioanalyytikon_ammatti/erikoisalat/kliininen_histologia_ja_sytologi/
- BIOANALYYTIKKOLIITTO RY 2016f. Kliininen kemia. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-30] Saatavissa: http://www.bioanalytikkoliitto.fi/bioanalyytikon_ammatti/erikoisalat/kliininen_kemia/
- EUROPEAN COMMISSION 2016. Learning opportunities and Qualifications in Europe. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-15] Saatavissa: https://ec.europa.eu/plo-teus/search/site?f%5B0%5D=im_field_entity_type%3A97
- FINLEX 1961. Tekijänoikeuslaki. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-15] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tekij%C3%A4noikeuslaki>
- HUS 2016. Ura ja kehittyminen. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: http://www.hus.fi/tyopaikat/toissa-hus_ssa/ura-ja-kehittyminen/Sivut/default.aspx
- KARJALAINEN Krista ja TOIKKANEN Niina 2009. Bioanalyytikko – Terveysalan laboratoriotoinnin ammattilainen. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/6538/Toikkanen_Niina.pdf?s7equence=1
- LILJEBERG Santeri 2016. Bioanalytikkokoulutuksen englanninkielinen esite. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/113666/Santeri_liljeborg.pdf?sequence=1
- LOIRI, P. ja JUHOLIN, E. 1998. HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Jyväskylä: Inforviestintä Oy. [VIITATTU 2016-11-20]
- LUMME Riitta, HALIMAA Sirkka-Liisa, LIIKANEN Eeva, PALDANIUS Mika ja PENTTINEN Ulla 2016. Bioanalytiikan ammattikorkeakoulutus eilen, tänään ja huomenna. Bioanalyytikko 2/2016, 38-41. Suomen Bioanalytikkoliitto ry. [VIITATTU 2016-11-25]
- METROPOLIA 2016. Bioanalyytikko (AMK). [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/bioanalytiikka/>
- MOL 2004. Laboratoriohoitaja/Bioanalyytikko. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <http://www.mol.fi/avo/ammait/10410.htm>
- OPETUSHALLITUS 2016. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <http://www.oph.fi/etusivu>
- OPINTOPOLKU 2016. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <https://opintopolku.fi/wp/fi/>

- OPISKELIJAKUNTA SAVOTTA 2016. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-10] Saatavissa: <http://www.opiskelijakuntasavotta.fi/>
- OPPILAANOJJAUS 2016. Kehittämistyö. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-09] Saatavissa: <http://www.oppilaanohjaus.fi/kehittamistyö.php>
- OULUN AMMATTIKORKEAKOULU 2016. Bioanalyttikko (AMK). [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <http://www.oamk.fi/fi/koulutus/amk-tutkintoon-johtava-koulutus/bioanalyttikko/>
- PARKER, ROGER 1998. (Kääntänyt Eeva-Maria Antinluoma) Hyvältä näyttää. Gummerus. [VIITATTU 2016-11-09]
- PESONEN, ELISA 2007. Julkaisijan käsikirja. WSOYPro [VIITATTU 2016-11-09]
- SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU 2016a. Hakijalle. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-09-24] Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/fi/hakijalle>
- SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU 2016b. AMK- ja YAMK-tutkinnot. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-26] Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/fi/hakijalle/amk-ja-yamk-tutkinnot>
- SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU 2016c. Bioanalyttikko (AMK), päivätoteutus. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-26] Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/fi/hakijalle/amk-ja-yamk-tutkinnot/kevaan-yhteishaku/bioanalyttikko-amk-paivatoteutus>
- SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU 2016d. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-29] Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/fi>
- SINISALO, LAURA 2008. Bioanalyttikon ammattia harkitsevan tiedonlähteet. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-09-24] Saatavissa: http://www.bioanalyttikoliitto.fi/@Bin/30180/Bioanalyttikon_ammattia_harkitsevan_tiedonl
- TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU 2016. Bioanalyttikkokoulutus. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <http://www.tamk.fi/bioanalyttikko-paiva>
- THE AMERICAN SOCIETY FOR CLINICAL LABORATORY SCIENCE 2016. What is a medical laboratory science professional? [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-15] Saatavissa: <http://www.ascls.org/what-is-a-medical-laboratory-science-professional>
- THESEUS 2016. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-10] Saatavissa: <https://www.theseus.fi/>
- TURKU AMK 2016. Bioanalyttikko (AMK). [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <http://www.turkuamk.fi/fi/tutkinnot-ja-opiskelu/tutkinnot/bioanalyttikko/>
- UNIVERSITY OF KANSAS MEDICAL CENTER 2016. Clinical laboratory science. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-15] Saatavissa: <http://www.kumc.edu/school-of-health-professions/clinical-laboratory-science/what-is-a-medical-laboratory-scientist.html>
- VALVIRA 2015. Terveydenhuolto. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-15] Saatavissa: <http://www.valvira.fi/terveydenhuolto>
- VILKKA Hanna ja AIRAKSINEN Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi. [VIITATTU 2016-11-25]
- WIKIPEDIA 2015. Bioanalyttikko. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-10-14] Saatavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Bioanalyttikko>
- YRKESHÖGSKOLAN NOVIA 2016. [verkkojulkaisu][VIITATTU 2016-11-14] Saatavissa: <https://www.novia.fi/>

LIITE 1 Esite: Bioanalyytikon koulutus ja ammatti – esite kolmannen asteen koulutukseen hakeutuille

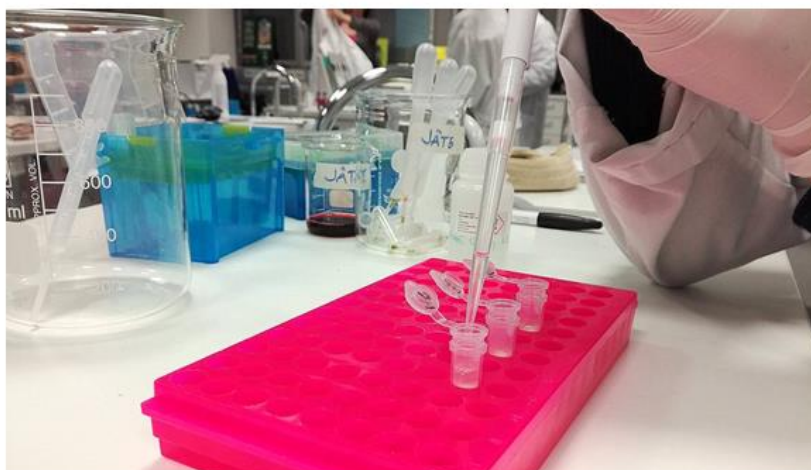

Onko uusien asioiden omaksuminen sinulle luontevaa?

Haluatko olla mukana jatkuvassa kehityksessä?
Tulisiko sinusta..

Kiinnostaako
Kemia? Fysiikka?
Biologia?
Terveystieto?

BIOANALYYTIKKO ?

Mikä on bioanalytikko?

Laboratoriotyön ammattilainen
 Ei tee varsinaista hoitotyötä
 Työskentelee tavallisesti sosiaali-
 ja terveysalalla,
 mutta myös muilla aloilla

Tulevaisuuden ala

Hyvä palkkataso ja
 työllisyystilanne

Työaika

Säännöllinen tai
 vuorotyö

Erilaisia työnkuvia terveysalalla

Näytteenotto terveyskeskuksessa
 Näytteenotto sairaalan vuodeosastoilla
 Näytteiden analysointi laboratoriossa

Bioanalytikon ominaisuudet

Kiinnostus alaa kohtaan
 Ongelmanratkaisukyky
 Halu ottaa vastuuta
 Asiakaspalveluhenkisyys
 Huolellisuus

Koulutus

Kuopion kampuksella
Kesto 3,5v, 210 op.

Perusopinnot 30 op.
Ensimmäiset puoli vuotta
mm. kemia, fysiikka,
biologia, ammattietiikka,
laboratoriotyön perusteet

Ammattiopinnot 135 op.
mm. näytteenotto, solubiologia,
hematologia, patologia,
fysiologia

Harjoittelut 30 op.
näytteenotto, kemia, hematologia,
patologia, fysiologia, mikrobiologia

Opinnäytetyö 15 op.
Ammatillisen osaamisen
osoittaminen

Jatko-opinnot
Ylempi ammattikorkea-
koulututkinto muutaman
työvuoden jälkeen

SAVONIA

Ammattikorkeakoulu

- Kuopio on vireä ja kasvava yliopistokaupunki.
- Kuopion kampus sijaitsee muutaman kilometrin päässä Kuopion keskustasta.
- Opiskelu Savoniassa on joustavaa, innostavaa ja käytännönläheistä.

Kuka voi hakea? Kuinka haen?

Jokainen toisen asteen koulutuksen käynyt voi hakeutua koulutukseen. Haku kevään yhteishaussa, koulutus alkaa syksyisin. Opiskelijat valitaan valtakunnallisen esivalintakokeen ja valintakokeen perusteella.

Lue lisää www.savonia.fi

Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuopion Kampus, Microkatu 1

savonia@savonia.fi p. +358 (0)17 255 6000

Myös facebookissa Savonia-ammattikorkeakoulu